

Efteråret 2020 og foråret 2021

MARTIN A. HANSEN I SKJOLDUNGERNES LANDSKAB

To lørdage om Martin A. Hansen

Lørdag d. 7. november 2020 kl. 10-16

Birgitte Krejsager: Martin A. Hansen og landskabet omkring Allerslev og Lejre

Kl. 10-12: Forelæsning i salen i Kulturhuset

Domus Felix, Bygaden 20, 4320 Lejre

Kl. 12-16: Ekskursion, der foregår som vandretur i lokalområdet.

Pris 175 kr.

Lørdag d. 8. maj 2021 kl. 10-16

Birgitte Krejsager: Martin A. Hansen og digterens natur- og landskabsforståelse

Kl. 10-12: Forelæsning i salen i Kulturhuset

Domus Felix, Bygaden 20, 4320 Lejre

Kl. 12-16: Ekskursion, der foregår enten i turistbus eller i private biler.

Pris 175 kr. (ekskl. Turistbus)

Du kan i stedet tilmelde dig begge lørdage samtidigt for 300 kr.

Tilmelding på www.skjoldfolkeuni.dk.

Martin A. Hansen i Skjoldungernes landskab er to lørdage i det næste år med foredrag og ekskursioner om arven fra Martin A. Hansen i Lejreegnens landskab. Lørdagene er tilrettelagt af Birgitte Krejsager, der som litteraturhistoriker gennem mange år har forsket i Martin A. Hansens historiesyn og landskabsforståelse på grundlag af omfattende studier af Martin A. Hansens efterladte papirer, optegnelser og breve. Forskningen er sammenfattet i ph.d.-afhandlingen *'Erindring og Identitet. Martin A. Hansens sakraltopografiske studier i landskabet 1951-1955'*.

Om foredragsholderen:

Birgitte Krejsager er Mag.art. i nordisk litteratur, ph.d. & cand.jur. ph.d.

Birgitte har som litteraturhistoriker gennem mange år forsket i Martin A. Hansens historiesyn og landskabsforståelse på grundlag af omfattende studier af Martin A. Hansens efterladte papirer, optegnelser og breve. Forskningen er sammenfattet i ph.d.-afhandlingen *'Erindring og Identitet. Martin A. Hansens sakraltopografiske studier i landskabet 1951-1955'*. Hun har udgivet *'Fortællerens Rum. Studier i Martin A. Hansens Orm og Tyr'*, samt artikler i tidsskrifter og leksikonartikler om forfatterskabet, og har undervist i Martin A. Hansens forfatterskab og landskabsstudier på Københavns Universitet, på folkeuniversiteterne i København og Skærum Mølle samt holdt foredrag på højskoler og det tidligere grundforskningscenter Menneske og Natur på Hollufgård om Martin A. Hansen.

Folkeuniversitet Skjoldungernes Land

Efteråret 2020 og foråret 2021

PROGRAM

Lørdag d. 7. november 2020 kl. 10-16

Birgitte Krejsager: Martin A. Hansen og landskabet omkring Allerslev og Lejre

Kl. 10-12: Forelæsning

Lejreegnens landskab er et levende kulturlandskab med spor og fortællinger, der dukker op af landskabet som erindringer om menneskers liv gennem tusinder af år. I Salum i Allerslev hænger et maleri, som Martin A. Hansen malede over sin nye hjemstav. Han ville "hitte ud af Lejres gåder" på ture i terrænet og gennem studier af Lejreegnens topografi, stednavne, fortidsminder og sagn. Martin A. Hansen så landskabet 'med en omstilling i øjet' og skabte sine egne kort over Lejreegnen. I centrum for foredraget er de fortællinger, der vokser frem af Martin A. Hansens studier i landskabet. Og en samlet fortælling om landskabet som bærer af identitet og erindring.

Medbragt madpakke spises efter forelæsningen

Kl. 12-16: Ekskursion

På denne tur følger vi Martin A. Hansen ud i Skjoldungernes landskab. Vi følger i sporene på Martin A. Hansen efter erindringen i landskabet og ude i terrænet ser vi landskabet med hans blik. På ruten – som væsentligt følger Skjoldungestien – passerer vi Sødmosen og høje, som Martin A. Hansen har indberettet til Nationalmuseet, og der gøres ophold ved Vættensbjerg og Grydehøj i Gl. Lejre. De to høje er konkrete eksempler på Martin A. Hansens igangsættende betydning for arkæologiske udgravninger og fredningen af Grydehøj. Det var hans private fredningsinitiativ og gavebrev til køb af arealet.

Lørdag d. 8. maj 2021 kl. 10-16

Birgitte Krejsager: Martin A. Hansen og digterens natur- og landskabsforståelse

Kl. 10-12: Forelæsning

Landskabet er udgangspunktet for digteren Martin A. Hansens beskæftigelse med historien. Han så Lejreegnens rigdom af fortidsminder, myter og sagn åbne sig i terrænet og indgå en art åndelig landskabsstruktur. Martin A. Hansen og Palle Lauring befinder sig begge i vadestedet mellem digter og historiker, da de finder sammen i et nært arbejdsfællesskab om udforskning og formidling af historien i landskabet. "*Landskabet er utrolig rigt. Forvirrende velstående.*", skrev Martin A. Hansen. Hvad sker der, når digteren lægger digterpenen og fortsætter sit skabende virke udenfor i landskabet? I dette foredrag beskæftiger vi os med grænsefladen mellem litteratur -, natur- og landskabsforståelse hos Martin A. Hansen og traditionen fra Johannes V. Jensen og St. Steensen Blicher for digternes aktive medvirken til landskabens.

Medbragt madpakke spises efter forelæsningen

Kl. 12-16: Ekskursion

Gudernes Stræde er en færdselsrute gennem Skjoldungernes landskab og navngivet af Martin A. Hansen i essayet Gudernes Stræde. At tilegne sig et landskab er at finde hemmeligheder frem, skrev Martin A. Hansen. Vi følger i Martin A. Hansens spor ad Gudernes Stræde og gør holdt ved Kirke Syv, Vellerup Vig og Kr. Hyllinge. Steder, hvor Martin A. Hansen fandt spor efter en menneskelig formning af landskabet, som andre lokalhistorikere, fredningsfolk og museumsfolk hidtil havde overset: "*Ganske mærkeligt at staa ved saadan et storladent System, der ligger klart udbredt i Terrænet for ens Øjne og vide, at saa aabenbart det end er, har det ikke siden det var i Brug været set af nogen.*"

Efteråret 2020 og foråret 2021

Om Martin A. Hansen i Lejre-området

"Naar man fra Roskilde paa vej til Lejre er naaet gennem den højest staaende del af Ledreborg allé, hvis skrammede akse set paa stor afstand har noget af skyernes natur, sænker den udstrakte slette sig langsomt foran en. Og langt forude rejser der sig et landskab, der er helt anderledes, som knudet og bevæget dog er fuldt af ro, og hvorover der altid, soloplyst eller i graavejr ligger et dæmrende skær" (Martin A. Hansen: Gudernes Stræde)

Fra 1950 og til sin død i 1955 boede digteren Martin A. Hansen i 'Salum', Allerslev gl. præstegård. Martin A. Hansen havde siden sin ungdom på Nordstevns udviklet et dybt fortroligt forhold til landskabet og et sjældent gehør for fortællingen i landskabet, den levende og episke forbindelse mellem os mennesker og vores omgivelser.

Det fik lokalbefolkningen omkring Lejre glæde af:

I sin mindetale ved begravelsen af Martin A. Hansen i Allerslev kirke d. 1. juli 1955, sagde Erik Aalbæk Jensen bl.a.: *"Vi ved alle hvad han har gjort for os, der bor her. Skønt han endnu hørte til de nye i sognet, vidste han mere om det end nogen af os andre, og han nøjedes ikke blot med at vide, men gav sin viden fra sig, saa vi ikke blot forstod mere om den egn, vi boede paa, men forstod mere om os selv. Dertil gjorde han uden store fagter hvad han kunne for at værne om egnens rigdomme og drage frem af alt det som endnu er skjult. Lejrebønderne har altid vidst, at de boede paa en kongelig egn, men da Martin A. Hansen kom, fik den et liv som ingen havde anet. Det skal nævnes her med dyb taknemmelighed, selv om vi først senere fuldt ud vil kunne sige og forstaa hvad han er for os."* (Erik Aalbæk Jensens mindetale i Allerslev kirke 1. juli 1955).

Folkeuniversitet Skjoldungernes Land og Corona-krisen

Corona-krisen forhindrede folkeuniversitetsafdelingens opstart i foråret 2020. Men nu går vi i gang til september. Det sker med klare Corona-begrænsninger. Vi vil ikke lade os nøje med blot at henvise til de regler, der er vedtaget politisk efter samråd med sundhedsmyndighederne. Vi vil gå med livrem og seler. Vi vil løbende forholde os til de reelle risici gennem en så forsigtig planlægning og gennemførelse af vores arrangementer som overhovedet muligt. Selv under forudsætning af, at der ikke sker en yderligere opblussen af pandemien i efteråret, ønsker vi således ikke at gennemføre andet end udendørs arrangementer frem til slutningen af oktober. Indendørs forelæsningsrækker starter altså først efter efterårsferien.

Under forudsætning af, at smittetrykket i Danmark fortsat holdes så lavt, så det vil være ansvarligt at afholde indendørs arrangementer, afholder vi en række indendørs foredrag, der vil blive afviklet med en behørig afstand mellem tilhørerpladserne – udover de retningslinjer, der er angivet fra kulturministeriet d. 27. maj - f.eks. med minimum 4 m² pr. person indendørs.

På de udendørs ture vil deltagerantallet blive begrænset ud fra en konkret vurdering af rute og formidlingslokaliteter, idet turene vil blive tilrettelagt, så det overalt vil være muligt at deltage (og høre oplæggene!) med en afstand på mindst 2 meter mellem deltagerne – det vil i praksis sige maksimum 24 deltagere. Det vil desuden blive opfattet som helt naturligt at færdes med mundbind, hvis man ønsker det. Mundbind vil kunne købes af arrangørerne ved starten af hvert arrangement.

Efteråret 2020 og foråret 2021

Folkeuniversitet Skjoldungernes land

- En ny type folkeuniversitet

Danske folkeuniversiteter er lokalt/kommunalt forankrede institutioner for folkeoplysning. I forlængelse af denne tradition ønsker Folkeuniversitet Skjoldungernes Land at fremme den lokale forankring i de problemstillinger, der tages op i Folkeuniversitetet. Med oprettelsen af Nationalpark Skjoldungernes land i 2015 er indledt en proces omkring udviklingen af lokalsamfundet, der indebærer store muligheder – men også udfordringer – for udviklingen af natur, landskab, kultur, rekreation, turisme og bæredygtighed. Det har ikke bare betydning for nationalparken, men også for resten af de tre kommuner – Lejre, Roskilde og Frederikssund - som parken ligger i.

Det nye folkeuniversitet ser det som sin fornemste opgave at bistå lokalbefolkningen i udbredelsen af viden om de lokale natur- og kulturværdier, og diskussion af hvordan de kan styrkes i den fremtidige udvikling af parken og kommunerne. Hvordan samler vi viden og bedre opmærksomhed omkring vores natur- og kulturværdier? Hvordan skaber vi mere, og mere sammenhængende natur inden for nationalparken? Hvordan skaber vi forståelse for og praktiske løsninger på konflikter mellem ønsker om styrkelse af lokal biodiversitet, ønsker om at bistå med lokal omstilling mod bæredygtighed, og ønsker om 'business as usual'? Der er et utal af lokale problemstillinger, der har betydning for vores fælles fremtid, og derfor med fordel vil kunne tages op i et folkeuniversitetsregi.

Men der vil også være mange problemstillinger af mere generel karakter, som det vil være relevant for os at tage op. Og klassiske folkeuniversitetstemaer – som f.eks. om Genforeningen 1920 – vil bestemt også finde plads i vores virksomhed.

Jesper Brandt, Formand

Mogens Petersen, Næstformand

Christian Fjeldsted Andersen, Kasserer

Aktuelle programserier for Folkeuniversitet Skjoldungernes Land:

Kirkegårdsmiljøer i Nationalpark Skjoldungernes land: Tre søndage 27. september – 1. november

Martin A. Hansen og Gudernes stræde: Lørdag d. 7 november 2020 og lørdag d. 8 maj 2021

Hesteofringen før og efter – heldagstur fra Roskilde. Lørdag d. 30. januar 2021

Traditionel dans og musik på Roskilde/Lejre-egnen: Tre mandage: 22. februar, 8. og 22. marts 2021

Sct. Hans områdets historie, natur og fremtid. Seks onsdage 17. marts – 28. april 2021

Genforeningen, påskekrise og folkenes selvbestemmelsesret: Mandag d. 29. marts 2021

Forårets komme i Nationalpark Skjoldungernes Land: Seks tirsdage 13. april – 18. maj 2021 + seks tur-arr.

Vandrende diskussioner om skovenes fremtid: Tre søndage 19. september – 17. oktober 2021

Tilmelding til enkeltdagsaktiviteter koster mellem 80 og 175 kr.

Der gives rabat ved tilmelding til hele programserier, der koster fra 150-450 kr.

Du kan betale både med kort og mobilpay. Mere information, pjecer, samt tilmelding på www.skjoldfolkeuni.dk

Folkeuniversitet Skjoldungernes Land